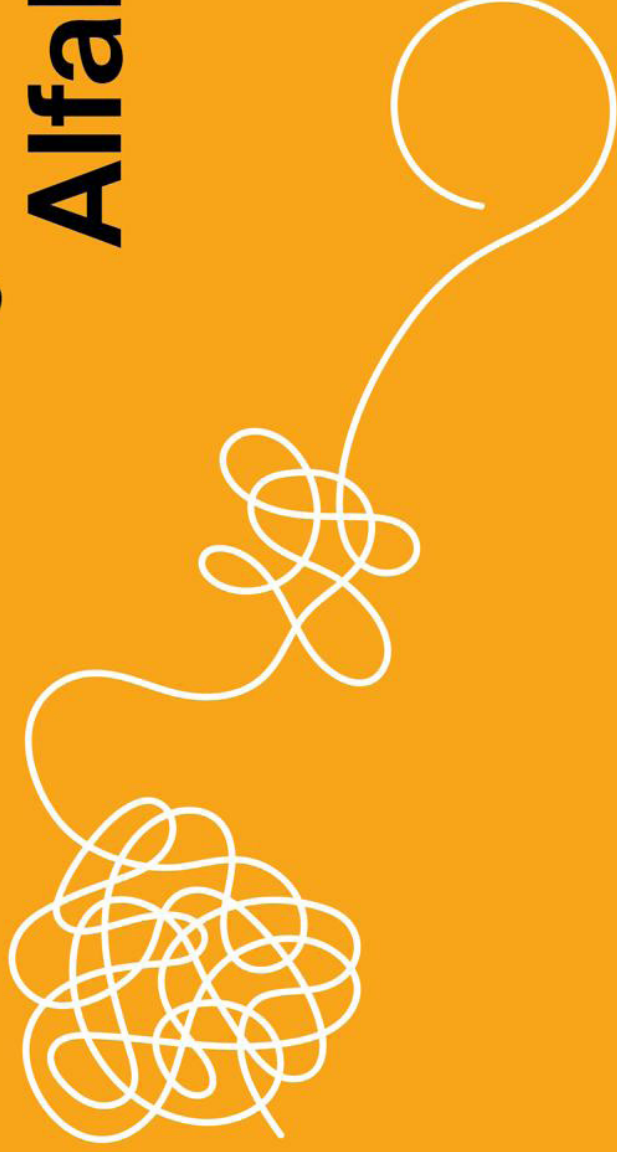

Araştırmanın Alfabetesi

YASİN
RAMAZAN

Yeni Bařlayanlar ve Yeniden Bařlamak
İsteyenler İçin Akademi Kültürü

DOĞRUNUN PEŞİNDE

Ailemiz, arkadaşlarımız, çevremiz, kitaplar, gazete ve televizyonlar, sosyal medya ve reklam panoları hayata, dünyaya, insana dair gerçeklerden bahseder. Bu yolla, her gün kimisi açıktan kimisi gizli sayısız mesaja maruz kalırız. Her mesaj, gerçeklerin kendi betimlediği şekilde olduğunu veya olması gerektiğini bize iletmeye çalışır. Toplumda nasıl söz sahibi olacağımızdan hangi marka şampuanı kullanacağımıza kadar, en üstün manevi değerlerin nasıl edinileceğinden musakka yapmanın inceliklerine kadar bize iletilen tüm mesajlar, aslında gerçekleri doğru bir şekilde betimlediği iddiasındadır. Biz o mesajın doğru olduğunu onaylarsak, betimlediği gerçekliği kabul etmiş oluruz ve ona katılırız. Peki bir mesajın doğruluğunu neye göre onaylarız? Özellikle birbiriyle çelişik iki farklı mesaj aldığımızda ya da belli bir zamana kadar gerçeği betimlediğini düşündüğümüz bir mesajın yeni tecrübelerimize uymadığını anladığımızda, onun doğruluğunu onaylamak veya reddetmek için araştırmaya koyuluruz. Aradığımız şey, gerçeklerin daha doğru bir betimlemesidir.

Gerçeklerin daha iyi ve daha bütüncül betimlemesine ulaşmak, aldığımız mesajların kimini diğerinden ayırt edebilmeyi gerektirir. Bunu da kendi adımıza düşünerek ve mesajların doğruluğuna kendimiz karar vererek yaparız; aksi halde tüm yaptığımız, aldığımız bir mesajı bir başka mesajla değiştirmek olacaktır. Kendi adımıza düşünmediğimizde varılabilecek yer, doğruluğunu bilmediğimiz

bir iddianın yine doğruluğunu bilmediğimiz bir başka iddiayla değiştirilmesi olur.¹ Ancak biz, araştırmayla, doğruluk iddialarının pasif bir alıcısı olmaz, gerçekleri kendi adımıza keşfeder ve bir mesajı onaylayıp reddedeceğimize etkin bir şekilde kendimiz karar veririz.² Böylece, birbiriyle çelişik veya gerçeklere uygunluğu şüpheli iddialardan kurtularak gerçekliğin daha kapsamlı ve bütüncül bir betimlemesine ulaşırız.

Ancak bir araştırmacının, daha iyi ve bütüncül bir gerçekliğe ulaşmak için kendi adına keşifler yapması ve kendi kararlarını vermesi, her düşündüğünün doğru olduğu anlamına gelmiyor. Araştırmacı, düşündüklerinin gerçeklere uygun olup olmadığını merak eder. Bir düşüncenin gerçekliğe uyup uymadığını merak etmek demek, aklımızdan her geçen doğru olmadığını kabul etmek demektir.³ Aklımızdan pek çok düşünce geçebilir. Bugün havanın yağmurlu olduğunu düşünebilirim. Aynı şekilde bugün havanın güneşli olduğunu da düşünebilirim. Hatta tutarsız bir şekilde bugün havanın hem güneşli hem de yağmurlu olduğunu düşünüyor da olabilirim. Düşünmenin bir sınırı yok neticede. Gelgelelim havanın yağmurlu veya güneşli olması bana bağlı değilse, bu durumda pencereden bakarak, hava durumu uygulamasını açarak veya birine sorarak havanın nasıl olduğunu öğrenmem gerekir. İşte bu öğrenme gereksinimini duyuyor olmamız, bizi araştırmacı yapar. Bugün havanın ne olduğunu öğrenmek için pencereye uzanmamız, bir araştırma eylemidir.⁴ Aynı şekilde

1 Jacques Barzun ve Henry F. Graff, *Modern Araştırmacı*, çev. Fatoş Dilber (Ankara: TÜBİTAK Yayınları, 1999), 87.

2 Stuart Greene ve April Lidinsky, *From Inquiry to Academic Writing: A Text and Reader* (Boston: Bedford/St. Martin's, 2011), 6.

3 M. Neil Browne ve Stuart M. Keeley, *Asking the Right Questions: A Guide to Critical Thinking*, 9. baskı (Upper Saddle River, N.J., Prentice Hall, 2009), 13-14.

4 Umberto Eco, *How to Write a Thesis*, çev. Caterina Mongiat Farina ve Geoff Farina (Cambridge, Massachusetts: MIT Press, 2015) [Türkçesi: *Tez*

uygulamayı açmamız veya birine sormamız da... Bu eylemler aracılığıyla düşüncemizin gerçeklere uygun olup olmadığını, yani doğruluğunu denetlemiş oluruz. Araştırmacı, düşüncesinin doğruluğunu önemseydiği kadar doğruluğun kendi düşünmesine bağlı olmadığını da farkındadır.

Bu nedenle araştırma, öznel izlenimlerimizin doğruluğunu bilinen her yolla test ederek nesnel doğrulara ulaşma yolunu izlemelidir. Bir başka ifadeyle, bireysel doğrularımızın sadece bireysel olmadığını göstererek araştırma yaparız. Burada anahtar kelime, göstermektir. Doğru cevabın yanlıştan farkını bizim görmemiz yetmez, bunu diğer insanların da onayına açarak keşfettiğimiz gerçeklerin “bize göre” olmadığını ortaya koyarız. Düşüncelerini savunarak, eleştirerek, onlara derinlik veya açılım katarak, hangi bağlamda doğru olduklarını tespit ederek diğer araştırmacılarla ortak bir zemin kurmaya çalışırız. Bu anlamıyla araştırma, diğer insanların düşünce ve davranışlarını da kendimizinki kadar etkiler.

Araştırmacı, gerçeklerin peşine farklı nedenlerle düşebilir. Kimi araştırmacı bilgelik peşindeyken kimi pratik sonuçlar elde etmek istiyordur. Bir araştırmacı yaptığı araştırmada insanlığın faydasını gözetirken bir başka araştırmacı çalışmasını tümüyle maddi kaygılarla yürütüyor olabilir. Hatta bir araştırmacıyı aynı anda bunlardan birkaçı motive edebilir. Ancak her ne için olursa olsun, düşüncesinin doğru olup olmadığından kaygılanan, yani gerçeklerin peşine düşen kişi merak, alçakgönüllülük ve doğru düşünceye saygı sayesinde araştırmacı olur. Her şeyi bilmediğini ve bilemeyeceğini kabul ettiği, bilmeyi arzu ettiği sürece araştırmacı, kendi sınırlarını ve eksiklerini dürüstçe kabul etmekle kalmaz, başkaları tarafından yapılan araştırmalarla sınırlarını genişletir ve kendi eksikliklerini giderir. Bunun yolu, araştırmayı sistematik ve kolektif bir şekilde yürütmektir.